

PRAVILNIK

O JAKIM ALKOHOLNIM PIJIMA I ALKOHOLNIM PIJIMA

DIO PRVI - OP[TE ODREDBE

^lan 1.

(Predmet)

Pravilnikom o jakim alkoholnim pi}ima i alkoholnim pi}ima (u daqwem takstu: Pravilnik), ure|uju se op{ti zahtjevi kvaliteta za jaka alkoholna pi}a i alkoholna pi}a (u daqwem tekstu: proizvod), koja se stavqaju na tr`i{te, a odnose se na:

- a) kategorizaciju i naziv;
- b) senzorska (organolepti~ka) svojstva i sastav;
- c) vrstu i sadr`aj sirovina, dodataka i drugih materija koje se koriste u proizvodwi i preradi;
- d) tehnolo{ke postupke koji se primjewuju u proizvodwi i preradi;
- e) op{te zahtjeve za deklarisanawa ili ozna~awawa;
- f) uslove u pogledu obezbje|iwawa i o~uwawa kvaliteta proizvoda.

^lan 2.

(Obim primjene)

- (1) Odredbe ovog Pravilnika ne primjewuju se na pivo, vino, vo}na vina i druge proizvode od gro`|a, vina i vo}nih vina i wihovih proizvoda koji su ure|eni posebnim propisima.
- (2) Proizvodi iz stava (1) ovog ~lana mogu se koristiti kao sastojci u proizvodwi jakih alkoholnih pi}a i alkoholnih pi}a uz uslove i na na~in propisan ovim Pravilnikom.
- (3) Ovaj Pravilnik se ne primjewuje za jestive i dijetetske proizvode koji sadr`e alkohol, farmaceutske proizvode koji sadr`e alkohol i vo}e u alkoholu, ~iji je kvalitet propisan posebnim propisima.

^lan 3.

(Jaka alkoholna pi}a)

- (1) **Jaka alkoholna pi}a** u smislu ovog Pravilnika su sva pi}a koja sadr`e najmawe 15% vol. alkohola ako ovim Pravilnikom nije druga~ije propisano.
- (2) Jaka alkoholna pi}a proizvode se:
 - a) direktno destilacijom prevrelih sirovina poqoprivrednog porijekla koje sadr`e {e}er ili su prethodno o{e}erene sa ili bez dodawawa arome i/ili maceracijom aromatskog biqa i plodova i/ili dodawawem aroma, {e}era i drugih zasla|iva~a etil-alkoholu poqoprivrednog porijekla i/ili proizvodima definisanim ovim Pravilnikom, ili
 - b) mije{awem jakog alkoholnog pi}a sa:

- 1) jednim ili više jakih alkoholnih pića,
- 2) etil-alkoholom poqoprivrednog porijekla, destilatom poqoprivrednog porijekla ili jakim alkoholnim pićem,
- 3) jednim ili više alkoholnih pića,
- 4) jednim ili više pića.

^lan 4.

(Alkoholna pića)

Alkoholna pića su, u smislu ovog Pravilnika, sva pića koja sadr`e više od 2%, a najviše do 15% vol. alkohola, osim u slu~aju pića koja su propisana posebnim propisima.

^lan 5.

(Srodni proizvodi)

Za proizvode za koje ovim Pravilnikom nisu propisani uslovi kvaliteta i drugi zahtjevi, primjenuju se odredbe koje se odnose na grupu srodnih proizvoda.

^lan 6.

(Definicije)

Definicije kori}ene u ovom Pravilniku imaju s}ede}a zna~ewa:

- a) **etil-alkohol poqoprivrednog porijekla** je alkohol dobijen rafinisawem prevrelih sirovina poqoprivrednog porijekla, a koji ispuwava osnovne zahtjeve u pogledu kvaliteta etil-alkohola poqoprivrednog porijekla propisane Aneksom I ovog Pravilnika i wegov je sastavni dio;
- b) **destilat poqoprivrednog porijekla** (vo}ni destilat, `itni destilat i dr.) je alkoholna teku}ina proizvedena destilacijom na više od 55% vol. alkohola od prevrelih poqoprivrednih sirovina navedenih u ovom Pravilniku koje izvorno sadr`e {e}er ili su prethodno o{e}erene, a koja zadr`ava miris i ukus upotrijebgene sirovine. Tamo gdje se navodi sirovina kori}ena u proizvodwi destilat mora biti proizveden samo od te sirovine;
- c) **voda za proizvodwu alkoholnih pića** je destilovana, omek{ana ili demineralizovana voda za pi}e koja ispuwava zahtjeve propisane posebnim propisom o zdravstvenoj ispravnosti vode za pi}e;
- d) **maceracija** je tehnolo{ki postupak ekstrahovawa sastojaka aromatskog biqa, vo}a ili plodova u destilatu ili etil-alkoholu na sobnoj temperaturi;
- e) **aromatizovawe** je kori}ewe aroma u proizvodwi jakih alkoholnih i alkoholnih pića, u skladu sa posebnim propisom kojim se propisuju prehrambeni aditivi koji se mogu nalaziti u hrani;
- f) **bojewe** je kori}ewe boja u proizvodwi jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića u skladu sa posebnim propisom kojim se propisuju prehrambeni aditivi koji se mogu nalaziti u hrani;
- g) **zasla}ivawe** je kori}ewe jednog ili više s}ede}ih proizvoda u pripremi jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića: polubijeli {e}er, bijeli {e}er, rafinisani bijeli {e}er, dekstroza, fruktoza, glukozni sirup, te~ni {e}er, invertni te~ni {e}er, invertni {e}erni sirup, rektifikovani koncentrovani mo{t od gro`la, koncentrovani mo{t od gro`la, svje` mo{t od gro`la, pr`eni {e}er, med, sirup roga~a, ili drugih prirodnih ugqikohidratnih supstanci koje imaju isti efekat kao ve} navedeni proizvodi;

- h) **pr`eni {e}er** je proizvod dobijen iskqu~ivo kontrolisanim grijawem saharoze bez dodawawa baza, mineralnih soli, aditiva ili drugih materija;
- i) **mije{awe** je spajawe dva ili vi{e jakih alkoholnih pi}a ili alkoholnih pi}a, me|usobno ili sa drugim pi}ima, radi dobijawa novog pi}a;
- j) **dodawawe alkohola** je dodawawe etil-alkohola poqoprivrednog porijekla alkoholnom pi}u i jakom alkoholnom pi}u;
- k) **slagawe** je spajawe dva ili vi{e jakih alkoholnih pi}a ili alkoholnih pi}a koja pripadaju istoj kategoriji i sa mawim razlikama u sastavu zbog jednog ili vi{e sqede}ih faktora:
- 1) na~ina na koji su pripremqena,
 - 2) kori{ }ewa kotlova za destilaciju,
 - 3) perioda odle`avawa i starewa,
 - 4) geografskog podru~ja proizvodwe.
(Jako alkoholno pi}e ili alkoholno pi}e proizvedeno na takav na~in pripada istoj kategoriji kao izvorno jako alkoholno ili alkoholno pi}e prije slagawa.)
- l) **odle`avawe, dozrijewawe ili starewe** je provolewe prirodnog procesa oplemewiwawa u destilatu, odnosno jakom alkoholnom pi}u ili alkoholnom pi}u u odgovaraju}im posudama, kako bi se poboq{ala senzorska (organolepti~ka) svojstva gotovog proizvoda;
- m) **alkoholna ja~ina (sadr`aj alkohola izra`en u% vol.)** je omjer volumena alkohola prisutnog u proizvodu i ukupnog volumena proizvoda na 20°C, izra`en u procentu;
- n) **sadr`aj isparqivih materija** je koli~ina svih isparqivih materija osim etil i metil-alkohola, sadr`ana u alkoholnom pi}u i jakom alkoholnom pi}u dobijenom iskqu~ivo destilacijom, kao rezultat iskqu~ivo destilacije i redestilacije kori{ }enih sirovina;
- o) **vinski alkohol** je proizvod dobijen destilacijom vina ili drugih fermentisanih proizvoda od gro`a sa sadr`ajem alkohola mawim od 94,8% vol. alkohola kod kojeg se ne smije osjetiti miris i ukus druga~iji od onoga koji poti~e od upotrijebqenih sirovina. Vinski alkohol se ne mo`e koristiti za proizvodwu rakije od vo}a i gro`a, osim za proizvodwu brendi (brandy);
- p) **vo}ni alkohol** je proizvod dobijen destilacijom prevrelog masuqa ili soka od vo}a destilovan na mawe od 94,8% vol. alkohola kod kojeg se ne smije osjetiti miris i ukus druga~iji od onoga koji poti~e od upotrijebqenih sirovina;
- r) **mjesto proizvodwe** je mjesto, podru~je ili zemqa u kojoj je obavqena ona faza proizvodwe koja jakom alkoholnom pi}u ili alkoholnom pi}u daje karakter i bitna kona~na svojstva;
- s) **kategorije jakih alkoholnih i alkoholnih pi}a** su sva alkoholna pi}a obuhva}ena istom definicijom;
- t) **masuq** je svje`e izgwe~eno vo}e ili gro`e sa peteqkom ili bez we;
- u) **vinski talog** je ostatak koji se talo`i u posudama koje sadr`e vino nakon vrewa, za vrijeme odle`avawa i nakon dozvoqenih postupaka i ostatak dobijen nakon filtrirawa ili centrifugirawa vina:
- 1) vinskim talogom smatra se i ostatak koji se talo`i u posudama sa mo{tom od gro`a za vrijeme skladi{tewa ili nakon dozvoqenog postupka kao i ostatak dobijen filtrirawem ili centrifugirawem tog proizvoda.
- v) **komina** je ostatak od presowawa svje`eg vo}a ili gro`a, neprevrela ili prevrela;

z) **proizvođa-ka specifikacija** je dokument koji sadrži:

- 1) evidencijski broj i datum donošenja dokumentacije,
- 2) naziv proizvoda i njegov trgovački naziv, ako ga proizvod ima, i seriju ili lot,
- 3) kategoriju proizvoda,
- 4) nazivnu količinu po jedinici,
- 5) udio alkohola izražen u% vol.,
- 6) podatke o količini osnovnih sastojaka i dodatnih aditiva (navesti kategoriju upotrijebljenih aditiva i E-brojeve ili nazive aditiva),
- 7) uslove čuvanja po potrebi, ako mogu uticati na trajnost proizvoda,
- 8) kratak opis tehnološkog postupka proizvodnje,
- 9) datum početka proizvodnje prema proizvođačjoj dokumentaciji,
- 10) izvješće i datum o laboratorijskoj analizi izvršenoj u ovlaštenoj laboratoriji.

Član 7.

(Dodaci radi poboljšanja kvaliteta)

(1) U proizvodnji jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića, ako ovim Pravilnikom nije drugačije određeno, mogu se dodavati zbog poboljšanja kvaliteta proizvoda:

- a) bični ekstrakti na bazi prirodnih destilata za rakije;
- b) bični ekstrakti na bazi etil-alkohola za alkoholna pića i likere, te čer i med;
- c) u proizvodnji specijalnih vrsta rakija, osim bičnih ekstrakata, smiju se upotrebljavati i macerati dobijeni iz plodova voća i dijelova voća koji sadrže čer, te aromatske materije iz tih plodova.

(2) Bični ekstrakti, osim eteričnih ulja, mogu sadržavati i druge wime svojstvene sastojke kao što su: bične materije, mineralne materije i organske kiseline.

(3) Bičnim ekstraktima u proizvodima smatraju se i materije ekstrahirane iz drvenih posuda u kojima proizvodi odležavaju.

(4) Ukupni sadržaj ekstrakta, odnosno macerata ne smije biti veći od granice određene za ekstrakt kod određenih jakih alkoholnih ili alkoholnih pića.

Član 8.

(Nedozvoljena upotreba dodataka)

U proizvodnji jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića, ako nije drugačije određeno ovim Pravilnikom, nije dozvoljena upotreba:

- a) sredstava za pojačavanje utiska o alkoholnoj jačini proizvoda;

- b) nerafinisanog alkohola;
- c) denaturisanog alkohola i metil-alkohola;
- d) narkotika i psihotropnih supstanci;
- e) jonizujućih i ultrakubičnih zraka.

Član 9.

(Dozvoena upotreba aditiva i pomoćnih sredstava)

U proizvodnji jakih alkoholnih i alkoholnih pića, ako nije drugačije određeno ovim Pravilnikom, dozvoena je upotreba aditiva i pomoćnih sredstava u skladu sa odredbama posebnih propisa o prehranbenim aditivima koji se mogu nalaziti u hrani.

Član 10.

(Deklarisawe ili označavawe)

(1) Deklarisawe ili označavawe je stavčawe pisanih oznaka, trgovačkih oznaka, zaštitnog znaka (čiga), naziva proizvoda, slikovnih prikaza ili simbola, na ambalažu, etiketu, obruž ili privjesak, a mora sadržavati:

- a) naziv proizvoda i wegov trgovački naziv ako ga proizvod ima;
 - b) kategoriju proizvoda;
 - c) nazivnu količinu puwewa;
 - d) udio alkohola izračen u% vol.;
 - e) naziv i sjedište proizvođača ili onog koji je proizvod punio odnosno pakovao, a za uvezeni proizvod zemqu porijekla, naziv i sjedište proizvođača, te naziv i adresu uvoznika;
 - f) podatke o osnovnim sastojcima i dodatim aditivima (navesti kategoriju upotrijebenih aditiva i E-brojeve ili naziv aditiva);
 - g) datum proizvodwe, odnosno pakovawa, rok upotrebe za proizvode sa mawe od 10% vol. alkohola i za proizvode kojim je ovim Pravilnikom propisan rok upotrebe. Datum proizvodwe, odnosno pakovawa označava se navoewem mjeseca i godine, tako da su mjesec i godina pisani dvocifrenim brojem, a rok upotrebe ili tekst "upotrijebiti do" takođe sa oznakom roka (mjesec i godina) pisano dvocifrenim brojevima;
 - h) seriju (lot) proizvoda;
 - i) uslove uvawa, po potrebi, ako mogu uticati na trajnost proizvoda.
- (2) Naziv proizvoda, nazivna količina puwewa, rok upotrebe ili oznaka mjesta gdje se on nalazi i udio alkohola moraju se označiti u istom vidnom poqu.
- (3) Nazivna količina puwewa, označavawe nazivnih količina i dozvoena odstupawa od nazivnih količina puwewa za proizvode propisane ovim Pravilnikom moraju odgovarati posebnim propisima o mjernim jedinicama:
- a) od nazivne količine proizvoda deklarisanu u ovom stavu dozvoavaju se odstupawa (\pm) od neto zapremine na temperaturi od 20°C i to:

Nazivna količina	Najviša dozvoljena odstupawa
2000 ml	1,5%
1000 ml	2,0%
500 ml	3,0%
200 ml	4,0%
100 ml	6,0%
50 ml	8,0%

- b) prosjek najmanje 10 pakovanja proizvoda mora odgovarati deklariranoj nazivnoj količini proizvoda;
- c) za nazivnu količinu proizvoda koja je između dvije količine naznačene u tački a), dozvoljava se odstupawa koje odgovara prosjeku odstupawa predviđenih za te dvije količine.
- (4) Prilikom deklariranja alkohola dozvoljeno je odstupawa do $\pm 0,5\%$ vol. alkohola.
- (5) Nazivi jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića propisanih ovim Pravilnikom, mogu se koristiti samo za označawa jakih alkoholnih i alkoholnih pića koja ispuwavaju uslove za tu kategoriju.
- (6) Ako jako alkoholno piće ne odgovara stavu (5) ovog člana, može se označiti samo kao "**jako alkoholno piće**", bez navođewa kategorije.
- (7) Deklarisawa ili označawa jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića mora ispuwavati sljedeće uslove:
- a) ako je proizvod bio podvrgnut miješawu, naziv pod kojim se proizvod stavqa na tržište, može se dopuniti oznakom "**mješavina**";
- b) ako alkohol ne proizlazi iz jakog alkoholnog pića, navedenog na deklaraciji, njegovo porijeklo mora se navesti u istom vidnom poqu kao i naziv jakog alkoholnog pića, sa navedenom vrstom alkohola poqoprivrednog porijekla ili samo sa navodom "**alkohol poqoprivrednog porijekla**", a u oba slučaja iza riječi "**proizvedeno od**" ili "**proizvedeno upotrebom**".
- (8) Kada je na deklaraciji navedena sirovina iz koje je proizveden etil-alkohol poqoprivrednog porijekla, svaki pojedini upotrijebqeni alkohol mora se navesti redoslijedom prema upotrijebqenom sadržaju.
- (9) Jaka alkoholna pića i alkoholna pića ne mogu se označavati izrazima kao što su: "poput", "vrsta", "proizvedeno", "aroma" ili drugim sličnim oznakama.
- (10) Kada rum, viski (whisky), čitna rakija/čitni brendi (brandy), vinska rakija i brendi (brandy), rakija od voćne kornine, rakija od suvog grožđa, voćna rakija, osim jakog alkoholnog pića od bobičastog voća, jabukovača, brendi (brandy) od jabukovače, kruškovača, sadrže dodati etil-alkohol poqoprivrednog porijekla, prilikom stavqawa na tržište ne smiju se označavati navedenim nazivima.
- (11) Naziv jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića mogu se dopuniti oznakama geografskog i kontrolisanog porijekla i kvaliteta u skladu sa posebnim propisima.
- (12) Deklaracija mora biti lako uočliva, čitka i pisana jednim od pisama i jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- (13) Proizvod proizveden u Bosni i Hercegovini može se označiti i na engleskom jeziku - Produced in Bosnia and Herzegovina.
- (14) Na deklarirawa ili označawa alkoholnih pića primjenjuju se i drugi propisi kojima se propisuje opšte deklarirawa ili označawa hrane.

(15) Ako su jaka alkoholna pi}a i alkoholna pi}a obojena ili aromatizovana, moraju sadr`avati navod da je proizvod obojen ili aromatizovan prirodnim ili vje{ta~kim bojama ili aromama u skladu sa posebnim propisima, kojima se ure|uje op{te deklarisanawe ili ozna~avawe hrane i prehrambeni aditivi koji se mogu nalaziti u hrani.

^lan 11.

(Obaveze proizvo|a~a)

Proizvo|a~ je du`an sa~initi proizvo|a~ku specifikaciju za svaki pojedina~ni proizvod koji proizvodi na osnovu ovog Pravilnika, kojim se ispuwavaju uslovi za obezbje|ivawe i o~uvawe kvaliteta i ure|uju op{ti zahtjevi za jaka alkoholna pi}a i alkoholna pi}a koja se stavqaju na tr`i{te.

^lan 12.

(Stavqawe u promet)

(1) Jaka alkoholna pi}a i alkoholna pi}a mogu se stavqati u promet u maloprodaji i u ugostiteqstvu samo u originalnom pakovawu.

(2) Ambala`a u kojoj se proizvodi stavqaju u promet mora se opremiti zatvara~ima koji su tako dizajnirani da se izbjegne mogu}nost krivotvorewa i kontaminacije.

(3) Jaka alkoholna pi}a i alkoholna pi}a mogu se stavqati u promet u rinfuzi samo u slu~aju daqwe prerade.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

POGLAVQE I. JAKA ALKOHOLNA PI}A

^lan 13.

(Klasifikacija jakih alkoholnih pi}a)

Jaka alkoholna pi}a definisana u ~lanu 3. stav (1) ovog Pravilnika, zavisno od uslova proizvodwe, tehnolo{kog postupka i vrste sirovina, svrstavaju se u sqede}e grupe:

- a) rakije;
- b) rakije dobijene posebnim postupcima;
- c) jaka alkoholna pi}a dobijena posebnim postupcima;
- d) likeri;
- e) mije{ana jaka alkoholna pi}a (koktel).

Odjeqak A. Rakija

^lan 14.

(Definicija rakije)

(1) Rakija je proizvod dobijen destilacijom prevrelog soka, masuqa ili komine gro`a ili drugog vo}a na mawe od 86% vol. alkohola, ako ovim Pravilnikom nije druga~ije propisano.

(2) Rakija mora imati senzorska (organoleptička) svojstva karakteristična za pojedine vrste rakija, koja potječu od upotrijebljenih sirovina.

Član 15.

(Opće karakteristike)

- (1) Sirovini za destilaciju ne smiju se dodavati arome, niti etil-alkohol poqoprivrednog porijekla, šećer i drugi ugaeni hidrati u svrhu umnaavanja.
- (2) Rakija se ne smije aromatizovati niti zaslaivati, osim specijalnih rakija.
- (3) Rakija se može podvrgnuti odgovarajućem odlećavaju radi postizawa boqih senzorskih (organoleptičkih) svojstava.
- (4) Rakiju proizvedenu od destilata koji je odlećavao u drvenim spremnicima (bure ili kaca), najmaue godinu dana, dozvoqeno je označavati pridjevom "**stara**" ako ovim Pravilnikom nije drugačije propisano.
- (5) Na etiketi je dozvoqeno ilustrovawe voća od kojeg je rakija proizvedena, osim ako je rakija proizvedena od koma i/ili taloga voća i vina.

Član 16.

(Vrste rakije)

Vrste rakija su:

- a) rakija od groća;
- b) voćna rakija;
- c) rakija od voćne komine;
- d) specijalna rakija.

Član 17.

(Rakije od groća)

Rakija od groća je: viwak, brandi (brandy), lozovača (loza), komovica, droćenka, vinovica i rakija od suvog groća.

Član 18.

(Vinski destilat)

- (1) Vinski destilat je proizvod dobijen iskqućivo destilacijom vina koji ne sadrži više od 2 g/l isparqivih kiselina izraćenih kao sirćetna kiselina sa ili bez talogom ili vina pojačanog destilacijom ili redestilacijom vinskog destilata na maue od 86% vol. alkohola.
- (2) Vinskom destilatu nije dozvoqeno dodavati etil-alkohol poqoprivrednog porijekla niti destilate drugog porijekla.
- (3) Prilikom stavqawa na tržište, vinski destilat mora udovoqiti sqađim zahtjevima da je:

- a) sadr`aj isparqivih materija najmawe 125 g/hl, prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
- b) sadr`aj metil-alkohola najvi{e 200 g/hl, prera~unato na 100% vol. alkohola.

^lan 19.

(Viwak)

- (1) Viwak je proizvod dobijen od vinskog destilata ili redestilacijom vinskog destilata na mawe od 86% vol.
- (2) Prilikom stavqawa na tr`i{te, viwak mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:
 - a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 37,5% vol.,
 - b) sadr`i najmawe 125 g/hl isparqivih materija, prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
 - c) sadr`i najvi{e 200 g/hl metil-alkohola, prera~unato na 100% vol. alkohola;
 - d) je vinski destilat odle`ao najmawe godinu dana u hrastovim spremnicima ili najmawe {est mjeseci u hrastovim buradima sa zapreminom mawom od 1000 litara.
- (3) Viwak se mo`e ozna~avati zvjezdicama tako da svaka zvjezdica ozna~ava jednu godinu starewa vinskog destilata, te oznakom "*stari viwak*" ako je destilat odle`ao najmawe tri godine u hrastovim ba~vama.

^lan 20.

(Brendi (brandy))

- (1) Brendi (brandy) je proizvod dobijen od vinskog destilata destilisanog na mawe od 86% vol. alkohola, a mo`e se mije{ati sa vinskim alkoholom destilisanim na mawe od 94,8% vol. alkohola, pod uslovom da vinski destilat ne prelazi vi{e od 50% od ukupnog sadr`aja alkohola u gotovom proizvodu.
- (2) Prilikom stavqawa na tr`i{te, brendi (brandy) mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:
 - a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 36% vol.;
 - b) sadr`i najmawe 125 g/hl isparqivih materija, prera~unato na 100% vol. alkohola (sadr`aj mora proizlaziti iskqu~ivo iz destilacije ili redestilacije upotrijebqenih sirovina Aneks II);
 - c) sadr`i najvi{e 200 g/hl metil-alkohola, prera~unato na 100% vol. alkohola;
 - d) je vinski destilat odle`ao najmawe jednu godinu u hrastovim spremnicima ili najmawe {est mjeseci u hrastovim buradima sa zapreminom mawom od 1000 litara.
- (3) Brendi (brandy) se mo`e ozna~avati zvjezdicama tako da svaka zvjezdica ozna~ava jednu godinu odle`avawa vinskog destilata, te oznakom "stari brendi (brandy)" ako je destilat odle`ao najmawe tri godine u hrastovim buradima.

^lan 21.

(Lozova~a - Loza)

- (1) Lozova~a (loza) je proizvod dobijen destilacijom prevrelog gro`lanog masuqa na mawe od 86% vol. alkohola.

(2) Prilikom stavqawa na tr`i{te lozova~a (loza) mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 37,5% vol.;
- b) sadr`i najmawe 140 g/hl isparqivih materija prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
- c) sadr`i najvi{e 400g/hl metil-alkohola prera~unato na 100% vol. alkohola.

^lan 22.

(Komovica)

(1) Komovica je proizvod dobijen od fermentisane gro`lane komine i destilovan neposredno sa vodenom parom ili destilovan nakon dodavawa vode gro`lanoj komini.

(2) Komini se mo`e dodati vinski talog. Sadr`aj taloga koji se mo`e dodati komini za proizvodwu komovice ne smije biti ve}i od 25 kg taloga na 100 kg kori{ }enog gro`lanog koma. Sadr`aj alkohola koji poti~e od taloga ne smije pre}i 35% ukupnog sadr`aja alkohola u gotovom proizvodu.

(3) Destilacija se izvodi u prisustvu same gro`lane komine na mawe od 86% vol. alkohola, a redestilacija je dozvoqena na istu alkoholnu ja~inu.

(4) Prilikom stavqawa na tr`i{te komovica mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 37,5% vol.;
- b) sadr`i najmawe 140 g/hl isparqivih materija, prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
- c) sadr`i najvi{e 1000 g/hl metil-alkohola prera~unato na 100% vol. alkohola.

^lan 23.

(Dro`lenka)

(1) Dro`lenka je proizvod dobijen destilacijom vinskog taloga na mawe od 86% vol. alkohola. Redestilacija je dozvoqena na istu alkoholnu ja~inu.

(2) Prilikom stavqawa na tr`i{te dro`lenka mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 37,5% vol.;
- b) sadr`i najmawe 140 g/hl isparqivih materija prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
- c) sadr`i najvi{e 400 g/hl metil-alkohola prera~unato na 100% vol. alkohola.

^lan 24.

(Vinovica)

(1) Vinovica je proizvod dobijen destilacijom vina sa vinskim talogom ili bez wega ili vina sa taloga ili bez wega kojem je dodato 30% vina od komine na mawe od 86% vol. alkohola. Redestilacija je dozvoqena na istu alkoholnu ja~inu.

(2) Prilikom stavqawa na tr`i{te vinovica mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna jašina gotovog proizvoda iznosi najmanje 37,5% vol.;
- b) sadrži najmanje 140 g/hl isparljivih materija prerađunato na 100% vol. alkohola (Aneks II);
- c) sadrži najviše 400 g/hl metilnog alkohola prerađunato na 100% vol. alkohola.

Član 25.

(Rakija od suvog gročla)

Rakija od suvog gročla (gročlica) je proizvod dobijen fermentacijom i destilacijom vodom maceriranog i ekstrahovanog suvog gročla na manje od 86% vol. alkohola i koji ima senzorska (organoleptička) svojstva upotrijebljene sirovine. Dozvoljeni sadržaj metil-alkohola je najviše 400 g/hl, prerađunato na 100% vol. alkohola.

Član 26.

(Vošna rakija)

(1) Vošna rakija je proizvod dobijen iskjučivo destilacijom prevrelog masuša voša (sa košticom ili bez we) ili mošta od voša ili soka od voša, destilovanog na manje od 86% vol. alkohola tako da ima miris i okus destilovanog voša i da:

- a) sadrži najmanje 200 g/hl isparljivih materija prerađunato na 100% vol. alkohola (Aneks III);
- b) sadrži najviše 1500 g/hl metil-alkohola prerađunato na 100% vol. alkohola, osim u slučaju rakija dobijenih od šiva, mirabel, trešava, jabuka i kruška (izuzimaju) i sortu višamovka *Pyrus communis Williams* koje mogu sadržavati najviše 1200 g/hl metil-alkohola prerađunato na 100% vol. alkohola;
- c) u slučaju koštunjavog voša, može sadržavati najviše 10 g/hl cijanovodične kiseline, prerađunato na 100% vol. alkohola;
- d) ima alkoholnu jašinu gotovog proizvoda iznosi najmanje 37,5% vol. alkohola, sa izuzetkom rakije šivovica koja može sadržavati najmanje 25% vol. alkohola (tradicionalna bosanska meka šivovica).

(2) Vošna rakija može sadržavati i plod voša od kojeg je proizvedena (npr. kruška sorte *Williams* u rakiji višamovki).

Član 27.

(Sirovine za proizvodnju vošne rakije)

Vošne rakije proizvode se od:

- a) **koštunjavog voša** - šiva (*Prunus domestica*), trešava (*Prunus avium*), višava (*Prunus ceracus*), tršina (*Prunus spinosus*), liš-i (*Litchi chinensis*), drevina (*Cornus mas*), marelica (*Prunus armeniaca*), breskva (*Prunus persica*), rogač (*Ceratonia siliqua*) i dr.;
- b) **jabušastog voša** - jabuka (*Malus domestica*), duša (*Cidonia oblonga*), kruška (*Pyrus communis*), oskoruška (*Sorbus domestica*), mušmula (*Mespilus germanica*), jarebika (*Sorbus aucuparia*), nar (*Punica granatum*), logiwa (*Crataegus oxyacantha*), smokva (*Ficus carica*) i dr.;
- c) **bobušastog voša** - borovnica (*Vaccinium myrtillus*), ogrozđ (*Ribes grossularia*), ribiz (*Ribes spp.*), jagoda (*Fragaria spp.*), kupina (*Rubus fruticosus*), ostruška (*Rubus caesius*), malina (*Rubus idaeus*), dud (*Morus spp.*), brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*), planika (*Arbutus unedo*), zova (*Sambucus nigra*) i dr.

^lan 28.

(Vo}na rakija od mije{anog vo}a)

- (1) Ako se vo}na rakija proizvodi od vi{e vrsta vo}a, ozna~ava se kao vo}na rakija od mije{anog vo}a.
- (2) Naziv proizvoda mora biti dopuven nazivima upotrijebqenih vrsta vo}a, navedenim opadaju}im redosqedom u odnosu na sadr`aj.

^lan 29.

(Ozna~avawe vo}ne rakije)

- (1) Proizvodi iz ~lana 27. ovog Pravilnika moraju se ozna~avati tako da uz rije~ "**rakija**" stoji ime vo}a od kojeg je proizvedena, kao npr.:
 - a) rakija od tre{we ili tre{weva~a;
 - b) rakija od {qive ili {qivovica;
 - c) rakija od kru{ke ili kru{kova~a i sl.
- (2) Rakija od vo}a mo`e imati naziv prema sorti vo}a, pod uslovom da udio te sorte bude najmawe 70%, osim rakije viqamovke koja mora biti iskqu~ivo od sorte kru{ke Williams.

^lan 30.

(Rakija od vo}ne komine)

- (1) Rakija od vo}ne komine je proizvod dobijen fermentacijom i destilacijom vo}ne komine, osim gro`lane komine, na mawe od 86% vol. alkohola.
- (2) Dozvoqena je redestilacija na istu alkoholnu ja~inu.

^lan 31.

(Naziv rakije)

Prilikom stavqawa na tr`i{te, rakija od vo}ne komine mora u nazivu nositi oznaku "**rakija od komine**" npr. {qive.

^lan 32.

(Zahtjevi za stavqawe na tr`i{te)

Prilikom stavqawa na tr`i{te, rakija od vo}ne komine mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 37,5% vol. alkohola;
- b) sadr`i najmawe 200 g/hl isparqivih materija, prera~unato na 100% vol. alkohola (Aneks III);
- c) sadr`i najvi{e 1500 g/hl metil-alkohola, prera~unato na 100% vol. alkohola;
- d) u slu~aju vo}ne komine od ko{tuni~avog vo}a, da sadr`i najvi{e 10 g/hl cijanovodi~ne kiseline prera~unato na 100% vol. alkohola.

^lan 33.

(Specijalna rakija)

- (1) Specijalna rakija je proizvod dobijen aromatizovawem vinskog destilata i rakija raznim plodovima, vo}em, aromatskim biqem, wihovim maceratima i etarskim uqima (npr. travarica, orahova~a, klekova~a i dr.).
- (2) Specijalna rakija se mo`e proizvoditi i na na~in da se vo}nom ili gro`lanom masuqu ili soku dodaju izgwe~eni svje`i plodovi ili mqeveno aromatsko biqe prije fermentacije.
- (3) Proizvodi iz stava (1) ovog ~lana mogu sadr`avati dijelove biqaka od kojih su napravqeni.

^lan 34.

(Osnova specijalne rakije)

Na deklaraciji specijalne rakije mora se navesti koja je rakija uzeta za osnovu ako se to ne vidi iz imena rakije, a ako se za osnovu uzima mije{ana rakija moraju se navesti sve upotrijebgqene rakije po opadaju}em redoslijedu zastupqenosti.

^lan 35.

(Stavqawe na tr`i{te)

- (1) Prilikom stavqawa na tr`i{te kao gotov proizvod, specijalna rakija mora imati alkoholnu ja~inu najmawe 37,5% vol.
- (2) Specijalna rakija ne smije sadr`avati vi{e od 50 g/l ukupnog ekstrakta.
- (3) Sva ostala svojstva moraju ispuwavati zahtjeve za rakiju koja je uzeta kao osnova.

Odjeqak B. Rakija dobijena posebnim postupkom

^lan 36.

(Sirovine za destilaciju)

Rakija dobijena posebnim postupkom je proizvod dobijen destilacijom:

- a) prevrele `itne komine;
- b) prevrelih proizvoda {e}erne trske;
- c) prevrelih sirovina siroma{nih {e}erom, sa dodatkom etil-alkohola ili bez wega;
- d) macerata neprevrelih sirovina u etil-alkoholu.

^lan 37.

(Podjela rakije posebnim postupcima)

Rakija dobijena posebnim postupkom:

- a) Viski (whisky);

- b) @itna rakija;
- c) Rum;
- d) Xin (gin);
- e) Rakije od aromatskog biqa;
- f) Rakije od vo}nih macerata;
- g) Tekila (tequila).

^lan 38.

(Viski (whisky))

- (1) Viski (whisky) je proizvod dobijen destilacijom `itne komine o{e}erene dijastazom iz slada sa drugim prirodnim enzimima ili bez wih, prevrele uz dodatak kvasca, destilovan na mawe od 94,8% vol. alkohola tako da destilat zadr`ava miris i okus po upotrijebqenoj sirovini i pod uslovom da je odle`ao najmawe tri godine u drvenim ba~vama ~ija zapremina nije ve}a od 700 litara.
- (2) Viski (whisky) se mo`e proizvoditi mije{awem viskija (whisky) od je~menog slada i `itnog alkohola koji je destilovan na mawe od 94,8% vol. alkohola, tako da zadr`ava miris i ukus koji proizlazi iz upotrijebqene sirovine.
- (3) Udio viskija (whisky) od je~menog slada u proizvodu mora biti najmawe 30% od ukupne koli~ine alkohola u gotovom proizvodu.
- (4) Alkoholna ja~ina viskija (whisky) koji se stavqa na tr`i{te kao gotov proizvod je najmawe 40% vol.

^lan 39.

(@itna rakija)

- (1) @itna rakija je proizvod dobijen destilacijom fermentisane `itne komine koji zadr`ava senzorska (organolepti~ka) svojstva upotrijebqene sirovine.
- (2) @itna rakija se ne smije aromatizovati, bojiti i zasla|ivati.
- (3) @itna rakija mo`e biti ozna~ena kao `itni brendi (brandy), ako je destilisana na mawe od 95% vol. alkohola iz fermentisane `itne komine sa senzorskim (organolepti~kim) svojstvima iz upotrijebqene sirovine.
- (4) Alkoholna ja~ina `itne rakije koje se stavqaju na tr`i{te kao gotov proizvod je najmawe 35% vol.

^lan 40.

(Rum)

- (1) Rum je proizvod dobijen iskqu~ivo alkoholnom fermentacijom i destilacijom soka {e}erne trske, melase, sirupa i drugih nusproizvoda u preradi {e}erne trske, na mawe od 96% vol., tako da destilat zadr`ava specifi~na senzorska (organolepti~ka) svojstva ruma.
- (2) Alkoholna ja~ina ruma koji se stavqa na tr`i{te kao gotov proizvod iznosi najmawe 37,5% vol.

^lan 41.

(Xin (gin))

- (1) Xin (gin) je proizvod dobijen miješanjem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i destilata macerata borovice (*Juniperus communis*) i drugog aromatskog biqa, uz dodatak drugih aroma, isključivo borovice, pod uslovom da okus borovice prevladava.
- (2) Ako se xin (gin) proizvodi redestilacijom etil-alkohola poqoprivrednog porijekla, sa po~etnim udjelom alkohola najmanje 96% vol., u kotlovima koji se tradicionalno koriste za xin (gin), uz prisustvo ploda borovice i drugog aromatskog biqa, smije se nazvati "**destilovani xin (gin)**".
- (3) Destilovanim xin (gin)-om mo`e se nazvati i mješavina proizvoda takve destilacije i etil-alkohola poqoprivrednog porijekla istog sastava, ~isto }e i ja~ine.
- (4) Destilovanom xin (gin) smiju se dodavati arome, osim uqa borovice koje se ne smije dodavati.
- (5) Alkoholna ja~ina xin (gin) koji se stavqa na tr`ite kao gotov proizvod iznosi najmanje 37,5% vol.

^lan 42.

(Rakija od aromatskog biqa)

- (1) Rakija od aromatskog biqa je:
 - a) rakija od encijana (Lincura);
 - b) kimova rakija (Akvavit);
 - c) rakija od anisa (Anisonka, Aniseta);
 - d) rakija od borovice (Briwevac).
- (2) Alkoholna ja~ina rakija od aromatskog biqa koje se stavqaju na tr`ite kao gotov proizvod je najmanje 37,5% vol.

^lan 43.

(Rakija od encijana)

Rakija od encijana je proizvod dobijen od destilata encijana fermentacijom korijena sa dodatkom etil-alkohola poqoprivrednog porijekla ili bez wega.

^lan 44.

(Kimova rakija)

- (1) Kimova rakija je proizvod dobijen od etil-alkohola poqoprivrednog porijekla koji je aromatizovan kimom (*Carum carvi*), drugim prirodnim ili prirodno identičnim aromatičnim materijama ili aromatičnim preparatima, pod uslovom da prevladava okus kima.
- (2) Sadržaj ekstrakta ne smije biti ve}i od 1,5 g/100 ml.
- (3) Kimova rakija se ozna~ava kao *akuvavit ili akvavit* ako je aromatizovana destilatom biqa ili ja~ina pod uslovom da okus proizlazi prvenstveno iz destilata sjemenki kima i/ili kopra (*Anethum graveolens*), pri ~emu je zabravena upotreba etarskih uqa.

^lan 45.

(Rakija od anisa)

(1) Rakija od anisa je proizvod dobijen od etil-alkohola poqoprivrednog porijekla aromatizovanog prirodnim ekstraktima zvjezdolikog anisa (*Illicium verum*), anisa (*Illicium verum*), komora~a (*Foeniculum vulgare*), ili drugog biqa koje sadr`ava iste glavne aromati~ne sastojke, kori{ }ewem jednog od sqede}ih postupaka:

- a) maceracijom ili destilacijom;
- b) redestilacijom alkohola uz prisustvo sjemenki ili drugih biqnih dijelova biqaka iz ovog stava;
- c) dodavawem prirodnog destilovanog ekstrakta biqke sa aromom anisa;
- d) kombinacijom navedenih postupaka.

(2) Dozvoqena je upotreba i drugog prirodnog biqnog ekstrakta ili aromati~nih sjemenki, pod uslovom da preovladava ukus anisa.

(3) Rakija od anisa ozna~ava se na deklaraciji kao "**anis**" ako wena karakteristi~na aroma proizlazi iskqu~ivo iz anisa (*Pimpinella anisum*), zvjezdolikog anisa (*Inicium verum*), odnosno komora~a (*Foeniculum vulgare*).

(4) Rakija od anisa ozna~ava se kao "**destilovani anis**" ako sadr`i alkohol destilovan uz prisustvo sjemenki anisa (*Pimpinella anisum*), zvjezdolikog anisa (*Illicium verum*), odnosno komora~a (*Foeniculum vulgare*), pod uslovom da taj alkohol ~ini najmawe 20% sadr`aja alkohola u jakom alkoholnom pi}u.

^lan 46.

(Rakija od borovice)

(1) Rakija od borovice je proizvod dobijen od etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i/ili `itne rakije i/ili `itnog destilata aromatizovanog bobicama borovice (*Juniperus communis*).

(2) U proizvodwi rakija od borovice mogu se upotrebqavati i prirodne aromati~ne materije, aromati~ni preparati i/ili aromatsko biqe ili dijelovi aromatskog biqa, pod uslovom da ostanu prepoznatqiva senzorska (organolepti~ka) svojstva borovice.

^lan 47.

(Rakija od vo}nog macerata)

(1) Rakija od vo}nog macerata je proizvod dobijen maceracijom vo}a sa najmawim udjelom od 100 kilograma vo}a na 20 litara apsolutnog alkohola djelimi~no prevrelog ili neprevrelog u etil-alkoholu poqoprivrednog porijekla, i/ili jakom alkoholnom pi}u i/ili u destilatu iza ~ega je obavezna destilacija.

(2) Alkoholna ja~ina rakije od vo}nog macerata koja se stavqa na tr`ite kao gotov proizvod iznosi najmawe 37,5% vol.

^lan 48.

(Deklarisawe ili ozna~avawe rakije od vo}nog macerata)

Rakije od vo}nog macerata ozna~ava se rije~ju "**rakija**" iza koje slijedi naziv vo}a, ako deklaracija takole sadr`i rije~i "proizvedeno maceracijom i destilacijom", i to za alkoholno pi}e dobijeno iz sqede}ih plodova: kupina (*Rubus fruticosus*), jagoda (*Fragaria ssp.*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), malina (*Rubus idaeus*), crvena ribizla (*Ribes vulgare*), trwina (*Prunus spinosa*), oskoru{a (*Sorbus domestica*), jarebika (*Sorbus aucuparia*), bo`ikovina (*Ilex cassine*), brekiwa (*Sorbus turterminalis*), zova (*Sambucus nigra*), {ipak (*Rosa canina*), crna ribizla (*Ribes nigrum*).

^lan 49.

(Tekila (tequila))

Tekila (tequila) je proizvod dobijen od destilata nekoliko vrsta kaktusa agava po specifi~nom tehnolo{kom postupku, sa dodatkom aroma i karamela i mora imati najmanje 37,5% vol. alkohola.

Odjeqak C. Jako alkoholno pi}e dobijeno posebnim postupkom

^lan 50.

(Klasifikacija jakih alkoholnih pi}a)

- (1) Jako alkoholna pi}a dobijena posebnim postupkom su proizvodi koji se dobijaju razrjeivawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla, destilata ili wihovih smjesa i mogu se aromatizovati ili posebnim postupcima samo pre~i{ }avati.
- (2) Jako alkoholna pi}a su:
 - a) votka;
 - b) doma}i brendi (brandy);
 - c) doma}i rum;
 - d) jaka alkoholna pi}a od vo}a.

^lan 51.

(Votka)

- (1) Votka je proizvod dobijen rektifikacijom etil-alkohola poqoprivrednog porijekla ili wegovim filtrirawem kroz aktivni ugaq, nakon ~ega mo`e slijediti destilacija ili odgovaraju}a obrada, tako da su senzorska (organolepti~ka) svojstva upotrijebqenih sirovina selektivno smawena.
- (2) Votki se mogu dodavati arome za dobijawe specifi~nih senzorskih (organolepti~kih) svojstava (npr. okus limun). Naziv arome mora se istaknuti u nazivu votke (npr. Limun votka).
- (3) Da bi se votka mogla deklarirati kao "**itna votka**", mora se proizvesti iskqu~ivo iz etil-alkohola dobijenog od `itarica.
- (4) Prilikom stavqawa na tr`ite kao gotov proizvod, votka mora imati najmanje 37,5% vol. alkohola.

^lan 52.

(Doma}i brendi (brandy))

- (1) Doma}i brendi (brandy) je proizvod koji se dobija mije{awem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i vinskog destilata, s tim da udio alkohola iz vinskog destilata ~ini najmanje 30% od ukupnog sadr`aja alkohola u gotovom proizvodu.
- (2) U proizvodwi doma}eg brendija (brandy), s ciqem poboq{awa senzorskih (organolepti~kih) svojstava i tipizacije proizvoda, dozvoqena je upotreba biqnih ekstrakata, a za wihovu pripremu mo`e se koristiti i etil-alkohol poqoprivrednog porijekla.

(3) Deklaracija za doma}i brendi (brandy) mora sadr`avati i podatke o procentualnoj zastupqenosti etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i alkohola iz vinskog destilata.

(4) Prilikom stavqawa na tr`i{te, doma}i brendi (brandy) mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 35% vol.;
- b) sadr`i najvi{e 20 g/l ukupnog ekstrakta;
- c) ostali sastojci moraju biti najmawe proporcionalni udjelu vinskog destilata u proizvodu.

^lan 53.

(Doma}i rum)

- (1) Doma}i rum je proizvod koji se dobija aromatizovawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla.
- (2) Doma}i rum se mo`e bojiti prirodnim i vje{ta~kim bojama.
- (3) Prilikom stavqawa na tr`i{te kao gotov proizvod, doma}i rum mora imati alkoholnu ja~inu proizvoda najmawe 35% vol.

^lan 54.

(Jaka alkoholna pi}a od vo}a)

- (1) Jaka alkoholna pi}a od vo}a su proizvodi dobijeni maceracijom vo}a u etil-alkoholu poqoprivrednog porijekla ili u destilatu poqoprivrednog porijekla, ili u jakom alkoholnom pi}u koje sadr`i najmawe pet kilograma vo}a u 20 litara apsolutnog alkohola.
- (2) U proizvodwi jakih alkoholnih pi}a od vo}a mogu se dodati aromati~ne materije i/ili aromati~ni preparati koji ne proizlaze iz upotrijebqenog vo}a, me|utim karakteristi~an okus i boja pi}a su iskqu~ivo od upotrijebqenog vo}a.
- (3) Jaka alkoholna pi}a od vo}a ozna~avaju se tako da se iza rije~i "**jako alkoholno pi}e**" doda naziv vo}a od kojeg je proizveden (npr. jako alkoholno pi}e od breskve).

^lan 55.

(Deklarisawe jakih alkoholnih pi}a)

Deklaracija jakih alkoholnih pi}a od vo}a mora sadr`avati i podatke o procentualnoj zastupqenosti etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i alkohola iz destilata vo}a.

^lan 56.

(Zahtjevi za stavqawe na tr`i{te)

Prilikom stavqawa na tr`i{te, jaka alkoholna pi}a od vo}a moraju ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:

- a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 25% vol.;
- b) ostali sastojci moraju biti najmawe proporcionalni udjelu destilata vo}a u proizvodu;
- c) sadr`i najvi{e 1500 g/hl metil-alkohola, prera~unato na 100% vol. alkohola.

Odjeljak D. Liker

^lan 57.

(Na~in proizvodwe likera)

(1) Liker je proizvod dobijen aromatizovawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla ili destilata poqoprivrednog porijekla, jednog ili vi{e jakih alkoholnih pi}a ili wihove mje{avine i da:

- a) su zasla|eni;
- b) se mogu dodati proizvodi poqoprivrednog porijekla, npr. pavlaka, mlijeko i drugi mlije~ni proizvodi, vo}e, vo}ne preravevine, vino i aromatizovano vino, vo}no vino, biqni macerati, biqni ekstrakti, jaja, kakao, ~okolada, kafa, ~aj, prehrambene kiseline i drugo.

(2) Liker mora sadr`avati najmawe 100 g/l {e}era, izra`enog kao invertni {e}er osim u slu~aju:

- a) likera od encijana, koji mora sadr`avati najmawe 80 g/l {e}era, izra`enog kao invertni {e}er;
- b) likera od tre{we, koji mora sadr`avati najmawe 70 g/l {e}era, izra`enog kao invertni {e}er.

^lan 58.

(Dozvoqeni aditivi u proizvodwi likera)

(1) U proizvodwi likera dozvoqeno je:

- a) aromatizovawe prirodnim, prirodno-identi~nim i vje{ta~kim aromama i aromati~nim preparatima u skladu sa posebnim propisima o prehrambenim aditivima koji se mogu nalaziti u hrani, ako za pojedinu grupu proizvoda nije druga~ije propisano;
- b) zasla|ivawe, ako za pojedine proizvode ovim Pravilnikom nije druga~ije propisano;
- c) bojewe prirodnim i vje{ta~kim bojama u skladu sa posebnim propisom o prehrambenim aditivima koji se mogu nalaziti u hrani, ako za pojedine proizvode ovim Pravilnikom nije druga~ije propisano.

^lan 59.

(Alkoholna ja~ina likera)

Prilikom stavqawa na tr`i{te kao gotovog proizvoda, liker mora imati alkoholnu ja~inu najmawe 15% vol., ako za pojedine proizvode ovim Pravilnikom nije druga~ije propisano.

^lan 60.

(Stavqawe na tr`i{te)

Liker se, zavisno od tehnolo{kog postupka i vrste sirovine, stavqa na tr`i{te kao:

- a) liker od vo}nog soka;
- b) vo}ni liker;
- c) liker od rakije;

- d) biqni liker;
- e) liker od kafe, ~aja, kakaa, ~okolade, cole;
- f) emulzioni liker;
- g) liker sa vinom;
- h) aromatizirani liker;
- i) ostali likeri.

^lan 61.

(Liker od vo}nog soka)

- (1) Liker od vo}nog soka je proizvod dobijen mije{awem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla sa jednim ili vi{e vo}nih sokova.
- (2) Liker od vo}nog soka u jednom litru sadr`i najmawe 200 mililitara mati~nog vo}nog soka po kojem je liker nazvan ili ekvivalentni sadr`aj koncentrata tog vo}nog soka.
- (3) U proizvodwi likera od vo}nog soka dozvoqeno je kori{ }ewe prirodnih aroma, osim arome vo}a po kojem proizvod nosi naziv.
- (4) Nije dozvoqeno bojewe likera od vo}nog soka.

^lan 62.

(Vo}ni liker)

- (1) Vo}ni liker je proizvod dobijen aromatizovawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla sa maceratima vo}a ili vo}nih dijelova (kore, gran~ice, vo}ke) u etil-alkoholu poqoprivrednog porijekla i/ili iz wih dobijenim destilatima.
- (2) Vo}ni liker u jednom litru sadr`i najmawe 200 mililitara macerata vo}a, odnosno udio destilata je najmawe 33%.
- (3) U proizvodwi vo}nog likera je dozvoqeno kori{ }ewe prirodnih aroma, osim arome vo}a po kojem proizvod nosi naziv.
- (4) Vo}ni liker je dozvoqeno bojiti prirodnim bojama.
- (5) Vo}nom likeru dozvoqeno je dodati vanilin.

^lan 63.

(Ozna~avawe likera)

Liker od vo}nog soka i vo}ni liker mogu se ozna~iti kao "**brandi (brandy)**", tako da se uz rije~ navede naziv vo}a. Samo sqede}e navedene slo`enice mogu se koristiti u predstavqawu likera:

- a) brandi (brandy) od {qive;
- b) brandi (brandy) od naranxe;

- c) brendi (brandy) od breskve;
- d) brendi (brandy) od trešve.

^lan 64.

(Liker od rakije)

- (1) Liker od rakije je proizvod dobijen zaslaživawem rakije.
- (2) U proizvodwi likera od rakije dozvoqeno je kori{ }ewe prirodnih aroma, izuzev arome vo}a po kojem proizvod nosi naziv.
- (3) Liker od rakije mo`e se bojiti prirodnim bojama.
- (4) Prilikom stavqawa na tr`i{te, liker od rakije mora ispuwavati sqede}e zahtjeve, da:
 - a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi najmawe 15% vol.;
 - b) sadr`i najmawe 100 g/l {e}era, izra`enog kao invertni {e}er;
 - c) ostali sastojci moraju zadovoljavati zahtjeve propisane ovim Pravilnikom za upotrijebqenu rakiju.

^lan 65.

(Biqni likeri)

- (1) Biqni liker je proizvod dobijen aromatizowawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla, maceratima aromati~nog biqa i/ili plodova u etil-alkoholu poqoprivrednog porijekla i/ili iz wih dobijenih destilata.
- (2) U proizvodwi biqnog likera dozvoqava se kori{ }ewe drugih prirodnih aroma.
- (3) Biqni likeri se mo`e bojiti prirodnim i vje{ta~kim bojama.
- (4) Biqni liker se mo`e nazivati "**gorki biqni liker**" ili "**biter liker**" ako po svojim senzornim (organolepti~kim) svojstvima ima neznatno gorak do gorak okus.
- (5) Biqni liker pod nazivom "gorki biqni liker" ili "biter liker" mo`e sadr`avati mawe od 100 g/l {e}era.

^lan 66.

(Likeri od kafe, ~aja, kaka, ~okolade, cole)

- (1) Likeri od kafe, ~aja, kaka, ~okolade i cole su proizvodi dobijeni mije{awem destilata i/ili ekstrakata onih sirovina po kojima su nazvani sa etil-alkoholom poqoprivrednog porijekla.
- (2) U proizvodwi likera od kafe, ~aja, kaka, ~okolade i cole dozvoqeno je kori{ }ewe drugih prirodnih aroma, ukqu~uju}i vanilin, izuzev aroma po kojima je proizvod nazvan.
- (3) Dozvoqeno je boju proizvoda poja~ati prirodnim bojama.

^lan 67.

(Emulzijski liker)

- (1) Emulzijski liker je proizvod dobijen miješanjem etil-alkohola s prirodnim aromama kao što su: jaja, kafa, kakao, čokolada, vanilin, voćne kreme koje su prethodno emulgirane sa vodom, mlijekom ili pavlakom.
- (2) U proizvodnji emulzijskog likera dozvoljeno je korištenje prirodnih aroma.
- (3) U proizvodnji emulzijskog likera dozvoljeno je dodavati vanilin, rum i domaći rum.
- (4) U proizvodnji emulzijskog likera nije dozvoljena upotreba zamjene za jaja, jaja i mlijeko.
- (5) Nije dozvoljeno bojewe emulzijskih likera.

Član 68.

(Liker od jaja)

Liker od jaja se proizvodi od jaja kokošjih jaja, svježeg ili konzerviranog etil-alkoholom ili zamrzavanim, a jedna litra likera mora sadržavati najmanje 140 grama jaja.

Član 69.

(Krem-liker)

Ako se emulzijski liker označava kao krem-liker (*creme, cream*), mora u jednom litru sadržavati najmanje 400 mililitara punomasnog mlijeka ili 40 grama mliječne masti iz pavlake.

Član 70.

(Stabilnost i rok upotrebe)

- (1) Emulzijski liker se mora čuvati u bocama razdvajati i mora se kratkim muhkomem ponovo vratiti u emulziju.
- (2) Rok upotrebe za emulzijski liker ne smije biti duži od jedne godine od dana proizvodnje te mora biti označen na deklaraciji u skladu sa članom 10. ovog Pravilnika.

Član 71.

(Aromatizovani emulzijski liker)

Ako se u proizvodnji emulzijskog likera koriste prirodno-identične ili vještačke arome, izuzev vanilina i domaćeg ruma, proizvod se na deklaraciji mora označiti kao "**aromatizovani emulzijski liker**".

Član 72.

(Zahtjevi za stavkawe na tržitište)

- (1) Prilikom stavkawe na tržitište, emulzijski liker mora ispušavati slijedeće zahtjeve, da:
 - a) alkoholna jačina gotovog proizvoda iznosi najmanje 15% vol., osim kod likera od jaja, gdje iznosi najmanje 14% vol.;
 - b) sadrži najmanje 150 g/l jaja, izrađeno kao invertni jaja.
- (2) Krem liker mora sadržavati najmanje 250 g/l jaja izrađeno kao ukupni invertni jaja.

^lan 73.

(Liker sa vinom)

- (1) Liker sa vinom je proizvod dobijen mije{awem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla sa vinom.
- (2) Liker sa vinom u jednom litru mora sadr`avati najmawe 200 mililitara vina.
- (3) Dozvoqeno je u liker sa vinom dodati vinski destilat i/ili viwak.
- (4) U proizvodwi likera sa vinom dozvoqeno je kori{ }ewe prirodnih aroma.

^lan 74.

(Kordijalni liker)

- (1) Naziv "kordijalni liker" nosi proizvod u kojem je udio destilata ili viwaka 20%, a vina 10%, te uz to sadr`i vo}ne i/ili biqne macerate.
- (2) Alkoholna ja~ina kordijalnog likera kao gotovog proizvoda iznosi najmawe 35% vol.

^lan 75.

(Aromatizovani liker)

Aromatizovani liker je proizvod koji je dobijen aromatizovawem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla sa aromama dozvoqenim posebnim propisima o aditivima koji se mogu nalaziti u hrani.

^lan 76.

(Ostali likeri)

Ostali likeri su pun~, likeri od meda i drugih prirodnih sirovina pogodnih za proizvodwu likera.

^lan 77.

(Liker od meda)

- (1) Liker od meda sadr`i najmawe 250 grama prirodnog meda po litru.
- (2) U proizvodwi likera od meda mogu se koristiti prirodne arome ili prirodne boje, osim aroma koje poja~avaju okus meda.

^lan 78.

(Pun~)

Pun~ je liker koji se dobija aromatizovawem mje{avine etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i ruma ili doma}eg ruma sa destilatima i/ili maceratima plodova agruma ili wihovih dijelova, sa wihovim etarskim uqima i drugim aromama svojstvenim ovoj vrsti likera.

Odjeqak D. Mije{ano jako alkoholno pi}e (koktel)

^lan 79.

(Koktel)

- (1) Mije{ano jako alkoholno pi}e (kokteli) je mje{avina dva ili vi{e jakih alkoholnih pi}a, definisanih ovim Pravilnikom, ili jako alkoholno pi}e sa etil-alkoholom poqoprivrednog porijekla i/ili vo}nim sokom i/ili drugim sokom i/ili aromom i/ili vinom i dr., sa dodatkom ili bez dodatka {e}era.
- (2) Alkoholna ja~ina koktela kao gotovog proizvoda iznosi najmawe 15% vol.
- (3) Deklaracija proizvoda iz stava (1) ovog ~lana mora sadr`avati podatak o vrstama pi}a koja su upotrijebqena za proizvodwu mije{anog jakog alkoholnog pi}a i listu sastojaka.

POGLAVQE II. ALKOHOLNA PIJA

^lan 80.

(Klasifikacija alkoholnih pi}a)

Alkoholna pi}a iz ~lana 4. ovog Pravilnika, zavisno od uslova proizvodwe, tehnolo{kog postupka i vrste sirovina, stavqaju se na tr`i{te kao:

- a) gazirana likerska pi}a;
- b) desertna likerska pi}a;
- c) mije{ana alkoholna pi}a;
- d) alkoholna pi}a od meda;
- e) aromatizovana pi}a na bazi vina;
- f) aromatizovani kokteli na bazi vina.

^lan 81.

(Gazirana likerska pi}a)

- (1) Gazirana likerska pi}a su proizvodi dobijeni mije{awem likera sa soda-vodom, s tim da ne sadr`e mawe od 5% vol. ni vi{e od 15% vol. alkohola.
- (2) Gazirana likerska pi}a sadr`e najmawe dva grama ugqen dioksida po litru.

^lan 82.

(Desertna likerska pi}a)

- (1) Desertna likerska pi}a su proizvodi dobijeni mije{awem etil-alkohola poqoprivrednog porijekla i {e}era sa fermentisanim ili alkoholiziranim mati~nim sokom vo}a, gro`la ili povr}a uz dodatak macerata aromatskog biqa ili wihovih destilata.
- (2) Desertna likerska pi}a moraju u jednoj litri sadr`avati najmawe 400 mililitara mati~nog soka vo}a, gro`la ili povr}a.
- (3) Prilikom stavqawa na tr`i{te, desertna likerska pi}a moraju sadr`avati najvi{e 250 g/l ukupnog ekstrakta.

^lan 83.

(Mije{ana alkoholna pi}a)

- (1) Mije{ana alkoholna pi}a su proizvodi dobijeni mije{awem vina i/ili piva i/ili vo}nih sokova i/ili osvje`avaju}ih pi}a i/ili mineralnih voda i/ili voda i dr. sa etil-alkoholom poqoprivrednog porijekla i/ili jakim alkoholnim pi}ima i/ili alkoholnim pi}ima definisanim ovim Pravilnikom.
- (2) Dozvoqeno je zasla|ivawe, dodavawe boja i/ili aroma u mije{ana alkoholna pi}a, u skladu sa posebnim propisima.
- (3) Dozvoqeno je dodavawe ugqen dioksida u mije{ana alkoholna pi}a.
- (4) Alkoholna ja~ina mije{anih alkoholnih pi}a iznosi od 2% do 10% vol.

^lan 84.

(Alkoholna pi}a od meda)

- (1) Alkoholna pi}a od meda su proizvodi dobijeni alkoholnom fermentacijom rastvora prirodnog meda.
- (2) Za podsticawe alkoholne fermentacije dozvoqeno je dodavawe mineralnih soli.
- (3) Prilikom stavqawa na tr`i{te, alkoholna pi}a od meda moraju ispuwavati sqede}e zahtjeve da:
 - a) alkoholna ja~ina gotovog proizvoda iznosi od 9% do 15% vol.;
 - b) sadr`i najvi{e 3 g/l ukupnih kiselina (izra`enih kao vinska kiselina);
 - c) sadr`i najvi{e 1,2 g/l isparqivih kiselina (izra`enih kao sir}etna kiselina);
 - d) sadr`i najmawe 15 g/l ekstrakta bez {e}era;
 - e) sadr`i najvi{e 200 mg/l ukupnog sumpor-dioksida;
 - f) sadr`i najvi{e 30 mg/l slobodnog sumpor-dioksida.
- (4) U alkoholna pi}a od meda dozvoqeno je dodavawe prirodnih ekstrakata i prirodnih aromati~nih materija.

^lan 85.

(Aromatizovana pi}a na bazi vina)

- (1) Aromatizovana pi}a na bazi vina su alkoholna pi}a dobijena od vina, sa izuzetkom vina koja su proizvedena sa dodatkom alkohola kao i vina dobijenih fermentacijom suvog gro`la te im je mogu}e dodati mo{t od gro`la i/ili djelimi~no fermentisani mo{t od gro`la.
- (2) Proizvodi iz stava (1) ovog ~lana aromatizovani su prirodnim aromati~nim materijama i/ili prirodnim aromati~nim preparatima i/ili materijama ili preparatima definisanim posebnim propisom.
- (3) Dozvoqeno je kori{ }ewe aroma u skladu sa posebnim propisima o upotrebi prehrambenih aditiva.
- (4) Aromatizovanim pi}ima na bazi vina mogu se dodavati aromati~no biqe i/ili za~ini.
- (5) Aromatizovana pi}a na bazi vina mogu biti zasla|ena, ali im se ne smije dodavati alkohol.
- (6) Aromatizovana pi}a na bazi vina imaju alkoholnu ja~inu najmawe 7% vol. i najvi{e 14,5% vol.

(7) Vina koja su korišćena u proizvodnji aromatizovanih pića na bazi vina moraju biti prisutna u gotovom proizvodu sa udjelom ne manjim od 50%.

Član 86.

(Aromatizovani kokteli na bazi vina)

- (1) Aromatizovani kokteli na bazi vina su alkoholna pića dobijena od vina i/ili mošta od grožđa.
- (2) Proizvodi iz stava (1) ovog člana aromatizovani su prirodnim aromatskim materijama i/ili prirodnim aromatskim preparatima i/ili materijama ili preparatima definisanih posebnim propisom.
- (3) Dozvoljeno je korišćenje aroma u skladu sa posebnim propisima o upotrebi prehrambenih aditiva.
- (4) Aromatizovanim koktelima na bazi vina mogu se dodavati aromatično bique i/ili začini.
- (5) Aromatizovani kokteli na bazi vina mogu biti zaslađeni i obojeni, ali im se ne smije dodavati alkohol.
- (6) Alkoholna jastina prilikom stavqawa na tržiti iznosi 7% vol.
- (7) Vina ili mošt od grožđa koji su korišćeni u proizvodnji moraju biti prisutni u gotovom proizvodu sa udjelom ne manjim od 50%.

Član 87.

(Kokteli na bazi vina)

- (1) Kokteli na bazi vina su aromatizovana alkoholna pića kod kojih sadržaj koncentrovanog mošta od grožđa ne prelazi 10% ukupnog volumena gotovog proizvoda.
- (2) Kokteli na bazi vina sadrže mawe od 80 g/l šećera, izrađenog kao invertni šećer.

Član 88.

(Aromatizovani pjenušavi kokteli na bazi grožđa)

- (1) Aromatizovani pjenušavi kokteli na bazi grožđa su alkoholna pića proizvedena isključivo od mošta od grožđa i jastina je alkoholna jastina mawa od 4% vol.
- (2) Proizvodi iz stava (1) ovog člana sadrže ugljen-dioksid koji potiče isključivo iz fermentacije korišćenih proizvoda.

DIO TREĆI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 89.

(Službene kontrole i inspekcijiski nadzor)

- (1) Službene kontrole i inspekcijiski nadzor sprovodi se na način propisan važećim zakonskim propisima.
- (2) Za utvrđivanje usklađenosti proizvoda sa propisanim općim zahtjevima u pogledu kvaliteta u svrhu službene kontrole i inspekcijiskog nadzora koriste se metode propisane Pravilnikom o uzimanju uzoraka i obavljanju hemijskih i fizičkih analiza alkoholnih pića ("Službeni list SFRJ", broj 70/87), kao i druge potvrđene i međunarodno priznate metode.

(3) Zahtjevi u pogledu kvaliteta sastojaka i količine isparljivih jedinstvenih i ekstraktata za destilat i rakije od grožđa kao i rakije od voća navedeni su u Aneksu II i III ovog Pravilnika.

Član 90.

(Primjena Pravilnika)

(1) Jako alkoholno piće i alkoholno piće mora se proizvoditi i označavati u skladu sa odredbama ovog Pravilnika, najkasnije do dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

(2) U prometu se mogu nalaziti jako alkoholno piće i alkoholno piće koje je proizvedeno i označeno prije isteka roka za usklađivanje iz stava (1) ovog člana, do isteka zaliha ili do isteka roka upotrebe.

Član 91.

(Označavanje kontrolnim markicama)

Proizvodi iz člana 3. i 4. ovog Pravilnika koji se stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine moraju biti označeni kontrolnim markicama Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, na način i pod uslovima određenim propisanim propisom kojim se uređuje poseban porez na alkohol.

Član 92.

(Prestanak važenja odredaba)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju da važe odredbe Pravilnika o kvalitetu alkoholnih pića ("Službeni list SFRJ", broj 16/88).

Član 93.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

SM broj 176/08
31. januara 2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Savjeta ministara BiH
dr **Nikola [piri]**, s. r.